

skalde staffles en Overeenskomst tilstede, maatte man samle alle Landets Fæstebønder paa Kongensnytorv og spørge, om de nu vilde sige „Ja“, og, dersom saa ¹/₁₀₀ sagde Nei, saa havde vi ingen Overeenskomst. Men paa den Maade vilde vi aldrig faae nogen Overeenskomst tilstede, hverken om denne Sag eller om nogen anden. Den Overeenskomst, som skal komme tilstede, er en Overeenskomst imellem Kongen og Rigsdagen, og anden Overeenskomst behøves der ikke for nogen Lov, altsaa heller ikke for denne. Vi have her for kort Tid siden hørt, at Indeurigsministeren yttrede om den tidligere Landbocommission, at man i Forveien havde sagt ham, at man vilde gaae med ham, men at man bedrog ham og traf sig tilbage; man tog sit Ord tilbage. Det var Godseiere, høit anseete Mænd i Landet, der i flere Aar havde været Medlemmer af de repræsentative Forsamlinger her i Landet; men man saae, at da Ministeren tjente dem i at staffe dem ind i Landbocommissionen og de vare blevne Medlemmer af den, saa gif de fra deres Ord, og jeg skal derfor ikke opfordre til, at man gjør en ny Prøve af det Slags. Den ærede Rigsdagsmand har søgt at vise, at Bondestanden, eller, som han behagede at yttre sig, de, der troe sig kaldede til at tale dens Sag, kunde sagtens gaae ind paa denne Overeenskomst; thi de havde Majoriteten her i Thinget, og vilde, naar en Lov fremkom paa dette Grundlag, hvis Enkeltheder de ikke syntes om, kunne staffe sig en Majoritet for at forkaste den; men jeg troer, at den ærede Rigsdagsmand vil indrømme, naar han vil see sig om og tælle efter, at det ikke forholder sig saaledes. De, der troe sig kaldede, som den ærede Rigsdagsmand sagde, til at tale for Bondestanden i denne Sag, ere ikke Majoriteten her i Thinget; de kunne ikke sætte Noget igjennem her i Thinget imod de øvrige Medlemmer, naar Ingen af disse erkjende det Rigtige deri og gaae med dem. Dette maa jeg bede vel fasholdt, og naar man saa vil sige: Men hvor tør I da gaae ind paa dette Grundlag, da I dog ikke vide, hvad der bliver bygget derpaa, saa svarer jeg dertil: Det er nødvendigt for enhver, der vil støtte en Sag og sætte den

igjennem, at udsætte sig for, at Resultatet maaskee tilfaldt ikke bliver, som man ønskede det; thi ellers skal han slet ikke begynde paa at sætte Sagen i Bevægelse. Det Resultat, at en Lov kan komme til at indeholde det Modsatte af det, vi ønskede, det kan jo ogsaa fremkomme ved Behandlingen af en Lov, som foreligger til 3die Behandling. Hvilket Grundlag der end kommer herind, kan jo forandres af Fleertallet; men har man ikke den Tro til sin Sags Retfærdighed og til hvad der virkelig er Retfærdigt og Billigt, at det vil vide at vinde Majoritet for sig, saa skal man sikkert aldrig begynde paa at bringe noget Lovforslag herind. Dette gjælder med Hensyn til alle Forslag.

Jeg skal tilføie, at naar den ærede Rigsdagsmand mener, at Bondestanden, eller de, der troe sig kaldede til at tale paa Bondestands Begne, nok kunne gjøre det, fordi selve Grundlaget indeholder adskillige Fordele for den, saa lægger vistnok den ærede Rigsdagsmand ikke Mærke til, at han her taler for den modsatte Side, som han troer sig kaldet til at tale for, og altsaa staae vi lige. Ligeoverfor den ærede Rigsdagsmand maa jeg sige, at det meget vilde have forundret mig, dersom ikke det store Fleertal af Landets Godseiere toge imod Loven paa dette Grundlag, fordi de, fremfor Andre, fremfor den modsatte Side, kunde tage en Lov paa dette Grundlag. Det vilde være dem til den største Fordeel.

Det er gjennem disse Betragtninger, at man er kommen til en Overeenskomst. En Overeenskomst forudsætter jo altid, at den i Grunden ikke tilfredsstiller Noget tilfulde; men at man fra begge Sider har opgivet Noget, for at komme til Enighed, og saaledes maa ogsaa dette betragtes. Jeg holder mig hertil for det Første. Jeg beder alle de Medlemmer, som ville slutte sig til en Lov angaaende denne Sag, forudsat naturligtvis, at de synes om Enkelthederne, om at ville stemme derfor, og lader os saa see, hvad Resultat denne Beslutning, ligeoverfor det andet Things ligelydende Beslutning, vil bringe med sig fra Regjeringsgen, naar vi komme sammen igen. Dersom der da, fra Regjeringens Side, paa Grund af disse Beslutninger maatte være fremkommet